

# การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมืองค์ 8 เพื่อ พัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา

## The Noble Eightfold Path-Based Learning Experience Organization for Enhancing the Ability to do Research Among School Administrators

ทองทวี พรหมสีดา\*

จุฬารัตน์ วัฒนะ\*\*

ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ\*\*\*

\* สาขาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ  
จังหวัดสกลนคร

\*\* สาขาวิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

\*\*\* สาขาวิชาการศึกษาอกระบบเพื่อพัฒนาสังคม ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

\*Corresponding author. Email : thpr.61@gmail.com

### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมืองค์ 8 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อศึกษาความสามารถในการทำวิจัย รูปแบบเป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้นแบบ One-Group Pretest–Posttest Design กลุ่มที่ศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน จำนวน 14 คน จากศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาลำห้วยโงสหวทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย ก่อน–หลัง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมืองค์ 8 เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวคิดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แนวคิดหลักมรรคมืองค์ 8 และขั้นตอนการวิจัย ได้กิจกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้รูปแบบการฝึกอบรมจำนวน

4 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมความเข้าใจอันถูกต้องของงานวิจัยกับความตั้งมั่นแห่งจิต 2) กิจกรรมระลึกถึงความจริงกับการคิดในการสืบค้นวรรณกรรม 3) กิจกรรมความเพียรกับการสร้างเครื่องมือวัดอย่างมืออาชีพ 4) กิจกรรมการกระทำและการพูดที่ถูกต้องกับการนำเสนอผลงานวิจัย ผลการวัดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องมรรคมีองค์ 8 และขั้นตอนการวิจัยเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการฝึกอบรม และด้านความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา หลังการฝึกอบรมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการทำวิจัยที่ถูกต้อง

**คำสำคัญ:** การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มรรคมีองค์ 8 ความสามารถในการทำวิจัย  
ผู้บริหารสถานศึกษา การทำวิจัย

## Abstract

The purposes of this research were to organize the learning experience which was based on the Noble Eightfold Path and to study the ability to do research for school administrators. The research was the Pre-experimental research of One - Group Pretest-Posttest design. Participants were 14 school administrators in Lam Huay Thoeng School Network Center, Sakonnakhon Primary Education Service Area Office 3. Data were collected through a questionnaire of knowledge and understanding to do research pretest-posttest organizing the learning experience. Then the data were statistically analyzed in terms of frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation. The research results were found as follows: the learning experience organization, knowledge of the Noble Eightfold Path and the research methodology were reviewed and synthesized. The learning experience which was organized through a workshop consisted of 4 activities: 1) Right understanding of research and mind concentration 2) Truth mindfulness and thinking in literature review 3) Perseverance and professional construction of the research instrument, and 4) Proper activities and effective speaking skills for oral research presentations. The posttest of the ability to do research resulted in that the school administrators had got more knowledge and understanding of the Noble Eightfold Path and the research methodology before the workshop and as for their ability to do research, it was found that most of them had got the right ability to do research.

**Keywords:** Learning Experience Organization, The Noble Eightfold Path, The ability to do Research, School Administrators, Research

## บทนำ

การจัดระบบ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามหมวด 7 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระประการหนึ่งคือ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูงให้มีรายได้เพียงพอเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 54 กำหนดให้มีการประเมินความประพฤติ ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน และมีผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันนี้ กำหนดให้มีการพัฒนาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมในอันที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความก้าวหน้าในชีวิตการรับราชการ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องผ่านการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน และ ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ต้องเสนอผลงานทางวิชาการไม่น้อยกว่า 1 รายการ สำหรับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ และเชี่ยวชาญพิเศษต้องเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อขอรับการประเมินไม่น้อยกว่า 2 รายการ คือ ผลการวิจัย 1 รายการ ผลงานทางวิชาการลักษณะอื่น 1 รายการ (สมาน จันทะดี, 2553) ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากมีผลงานการบริหารสถานศึกษา ที่ประสบความสำเร็จสูงในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านวิชาการ ด้านบริหารแผนและงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไปและการพัฒนาการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือสาขาวิชาต่างๆ ในกรณีที่เป็นผู้พัฒนาการเรียนการสอนด้วยตนเอง ความสำเร็จดังกล่าวนี้มีมากสถานศึกษาหลายแห่งเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการ ที่ประสบความสำเร็จ แต่ผู้อื่นที่จะเข้าใจวิธีการกระบวนการบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จได้ก็จากการบอกเล่า ซึ่งแน่นอนว่าย่อมขาดความละเอียดในเชิงวิชาการ (วิบูลย์ กุลวงศ์, 2551)

การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์โดย John Dewey ให้ความสำคัญที่ให้ผู้เรียนลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning by Doing) เน้นที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Creation) ความรู้ใหม่ ผู้เรียนปรับเปลี่ยนตนเอง (Transformation of Oneself) ตามกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนในสถานการณ์ใหม่ได้ การเรียนรู้จากประสบการณ์เริ่มที่ 1) ผู้เรียนรับรู้ปัญหา (Aware of Problem) 2) คิดหาแนวทาง (Getting an Idea) 3) ลองกระทำ (Trying out a Response) 4) ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากผลของการกระทำ (Experiencing the Consequences) และในที่สุด 5) ผู้เรียนสร้างความรู้ของตนเองขึ้น อาจเป็นการยืนยันในความรู้นี้เดิมว่าสอดคล้องและใช้ได้ สถานการณ์ใหม่หรือปรับเปลี่ยนความรู้เดิมเป็นความรู้ใหม่ (Either Confirming or Modifying Previous Conceptions)

ที่ผู้เรียนนำไปใช้เมื่อเผชิญปัญหาใหม่ที่สำคัญคือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ทำให้สร้างความรู้ในการปรับเปลี่ยนความรู้ (Cognitive Reconstruction) ของผู้เรียนกลายเป็นการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและใช้ประโยชน์ได้จริง (Meaningful Learning) ในชีวิตประจำวัน (ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ 2544) การสร้างและพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับนั้น ควรมีกระบวนการ และวิธีวิจัยเป็นฐานในการรองรับการเข้าถึงวิธีการจัดการอย่างเป็นระบบ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดการองค์ความรู้การแสวงหาความรู้ใหม่ในรูปแบบการวิจัย เพื่อเลื่อนวิทยฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา แต่บางคนไม่เคยทำหรือมีส่วนร่วมทำงานวิจัยใดๆ มาก่อน ขาดความรู้ที่จะนำไปใช้ในกระบวนการวิจัย เช่น สถิติ (Statistics) และระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ผู้บริหารสถานศึกษา ยังยึดติดอยู่กับเรื่องเดิมๆ คือ การเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น ต้องไปดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงวิ่งเต้นขอย้ายแย่งชิงโรงเรียนเมื่อถึงฤดูกาลโยกย้ายที่ปรากฏความเป็นจริงมีการจ้างทำผลงาน การคัดลอกผลงาน มีการวิ่งเต้น คณะกรรมการพร้อมกับเงินสมนาคุณหรือที่ เรียกว่า “เงินใต้โต๊ะ” (Under Table Fees) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมก่อให้เกิดปัญหา (Conflict Interest) คือ เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบถ่วงดุลกันได้ เพราะคณะกรรมการไม่รู้ข้อเท็จจริงว่าผลงานนั้นมีที่มาอย่างไร เพียงแต่คาดเดาว่าผลงานถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย และมีการวิ่งเต้นเสียค่าตอบแทน ก็เพียงพอแล้วสำหรับคุณภาพของผลงาน นับเป็นความล้มเหลวในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยอย่างสิ้นเชิง การประเมินวิทยฐานะขั้นชำนาญการพิเศษเป็นเชี่ยวชาญที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคณะกรรมการประเมิน ส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัย มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิจัยในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาทำให้อากาศที่จะเขียนผลงานวิจัย ตรงตามหลักเกณฑ์จึงเป็นไปได้ยาก การประเมินที่ดี ควรจะสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ผู้ส่งผลงานควรผ่านการประเมินประมาณ 30-40% แต่ปัจจุบันผ่านเพียง 5% เท่านั้นผู้อำนวยการสถานศึกษาหลายคนส่งผลงานเข้ารับการประเมินเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญมากกว่า 4 ครั้ง แต่ก็ไม่ผ่านทำให้เสียกำลังใจส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก (วิรัตน์ บัวขาว, 2551) จากความสำคัญและปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาแม้มีความรู้ ความสามารถในการทำวิจัย แต่ก็ยังไม่ถึงระดับที่นักวิชาการจะยอมรับ และประเมินให้ผ่านเข้าสู่ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาเชี่ยวชาญได้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัย สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำงานวิจัยได้ถูกต้องและปฏิบัติตนเป็นคนดีเนื่องจากมรรคมีองค์ 8 เป็นวิธีปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ทั้งปวงโดยสิ้นเชิงพื้นฐานตั้งอยู่บน ศีล สมาธิ ปัญญาคือ จะต้องมีการปฏิบัติให้ถูกต้อง ครบถ้วน และต่อเนื่องได้พร้อมๆ กันทั้ง 8 ด้าน ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเป็นคนดีของสังคมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ มีจิตใจที่มุ่งมั่นในการทำงานหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ มีสติปัญญาในการแก้ปัญหาได้อย่างลงตัว ย่อมส่งผลดีต่อสถานศึกษาครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยโดยการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8

## วิธีการดำเนินงาน

รูปแบบ เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Research Design) แบบ One-Group Pretest-Posttest Design

กลุ่มที่ศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนในศูนย์เครือข่ายลำห้วยโงสวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต3 ที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้จำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการอบรม คือ กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมความเข้าใจอันถูกต้องของงานวิจัยกับความตั้งมั่นแห่งจิต กิจกรรมระลึกถึงความจริงกับการสืบค้นวรรณกรรม กิจกรรมความเพียรกับการสร้างเครื่องมือวัดอย่างมืออาชีพ และกิจกรรมการกระทำและการพูดที่ถูกต้องกับการนำเสนอผลงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามก่อนและหลังการอบรมเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา

## ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ออกแบบกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 ประกอบด้วย การร่างแบบกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 จาก 3 แนวคิดคือแนวคิดเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แนวคิดเรื่องมรรคมีองค์ 8 และแนวคิดเรื่องขั้นตอนการทำวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน และนำข้อเสนอแนะที่ได้จากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญมาปรับกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรม

2. ศึกษาความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาโดยกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 ประกอบด้วย การออกแบบกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 การสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจการทำวิจัย โดยการสังเคราะห์เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการทำวิจัยและมรรคมีองค์ 8 แบบสอบถามที่สร้างประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมรรคมีองค์ 8 และขั้นตอนการทำวิจัย ตอนที่ 3 กรณีศึกษาความสามารถในการทำวิจัย หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน และนำข้อเสนอแนะที่ได้จากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่น ( $Y$ ) = 0.84

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 - 1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.64 - 1.00 ดำเนินการทดลองกับกลุ่มที่ศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาลำห้วยโทงสหวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อศึกษาความสามารถในการทำวิจัย ประกอบด้วย นั้่งสมาริ ทำแบบสอบถามก่อนอบรมจัดกิจกรรม 4 กิจกรรม และทำแบบสอบถามหลังอบรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

## ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สังเคราะห์กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 จากการสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมรรคมีองค์ 8 แนวคิดขั้นตอนการทำวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้กิจกรรมในการทดลองทั้งหมด 4 กิจกรรม คือ 1) ความเข้าใจอันถูกต้องของงานทำวิจัยกับความตั้งมั่นแห่งจิตซึ่งเป็นการบูรณาการแนวคิดมรรคมีองค์ 8 ในส่วนของสัมมาทิฏฐิและสัมมาสมาธิหลอมรวมกับขั้นตอนการทำวิจัยในเรื่องความรู้พื้นฐานการทำวิจัย วิธีเลือกประเด็นการทำวิจัย การเขียนวัตถุประสงค์การทำวิจัย การเขียนประโยชน์ของการทำวิจัย ตัวแปรในงานวิจัย 2) ระลึกถึงความจริงกับการคิดในการสืบค้นวรรณกรรม ซึ่งเป็นการบูรณาการแนวคิดมรรคมีองค์ 8 ในส่วนของสัมมาสังกัปปะและสัมมาสติหลอมรวมกับขั้นตอนการทำวิจัยในเรื่องทบทวนวรรณกรรม 3) ความเพียรกับการสร้างเครื่องมือวัดอย่างมืออาชีพ ซึ่งเป็นการบูรณาการแนวคิดมรรคมีองค์ 8 ในส่วนของสัมมาอาชีวะและสัมมาวายามะ หลอมรวมกับขั้นตอนการทำวิจัยในเรื่องการออกแบบงานวิจัย การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การกระทำและการพูดที่ถูกต้องกับการนำเสนอผลงานวิจัยเป็นการบูรณาการแนวคิดมรรคมีองค์ 8 ในส่วนของสัมมาวาจาและสัมมากัมมันตะ หลอมรวมกับขั้นตอนการทำวิจัยในเรื่องวิธีวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนผลการวิจัย การวิจารณ์และข้อเสนอแนะ โดยรูปแบบการอบรมใช้ระยะเวลาการอบรม 1 วัน

2. ศึกษาความสามารถในการทำวิจัย ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 ผลการศึกษาพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมรรคมีองค์ 8 และขั้นตอนการทำวิจัย ก่อนและหลังการฝึกอบรมแยกเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับมรรคมีองค์ 8 และขั้นตอนการทำวิจัยเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับมรรคมีองค์ 8 และขั้นตอนการทำวิจัยเพิ่มมากขึ้นโดยผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องมากที่สุด ด้านมรรคมีองค์ 8 ข้อสอบ ข้อที่ 2 ข้อใดเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดงานวิจัย และด้านขั้นตอนการทำวิจัย ข้อสอบข้อที่ 9 ข้อใดทำให้คนทั่วไปเข้าใจผลการวิจัยที่ถูกต้องชัดเจน ตอบปัญหาการวิจัยได้ (ดังแสดงในตารางที่ 1)

**ตารางที่ 1** ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมรรคมีองค์ 8 และขั้นตอนการทำวิจัยก่อนและหลังการอบรม

N = 14

| ข้อ | รายการ                                                                                      | ตอบถูก (คน) | %    | ตอบผิด (คน) | %    | เปลี่ยนแปลง (คน) |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|------|-------------|------|------------------|
|     |                                                                                             | ก่อนอบรม    |      | หลังอบรม    |      |                  |
| 1   | หัวข้อเกี่ยวกับขั้นตอนการทำวิจัย การวิจัยควรดำเนินขั้นตอนใดเป็นลำดับแรก                     | 11          | 78.6 | 14          | 100  | +3               |
| 3   | การทบทวนวรรณกรรมสำคัญอย่างไรในงานวิจัย                                                      | 12          | 85.7 | 12          | 85.7 | 0                |
| 5   | สิ่งสำคัญที่ทำให้การดำเนินการวิจัยสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ถูกต้องอย่างมีอรรถาธิบายคือข้อใด | 7           | 50.0 | 10          | 71.4 | +3               |
| 7   | สิ่งที่ช่วยให้การนำเสนอข้อมูลการวิจัยเข้าใจผลงานในภาพรวมได้ถูกต้องคือข้อใด                  | 13          | 92.9 | 13          | 92.9 | 0                |
| 9   | ข้อใดทำให้คนทั่วไปเข้าใจผลการวิจัยที่ถูกต้องชัดเจน ตอบปัญหาการวิจัยได้                      | 4           | 28.6 | 13          | 92.9 | +9               |
| 2   | หัวข้อเกี่ยวกับมรรคมีองค์ 8 มรรคมีองค์ 8 ข้อใดเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดงานวิจัย           | 3           | 21.4 | 13          | 92.9 | +10              |
| 4   | ในการทบทวนวรรณกรรมนักวิจัยควรยึดหลักมรรคมีองค์ 8 ข้อใด                                      | 1           | 7.14 | 10          | 71.4 | +9               |
| 6   | การสร้างเครื่องมือการวิจัย นักวิจัยควรยึดหลักมรรคมีองค์ 8 ข้อใด                             | 3           | 21.4 | 11          | 78.6 | +8               |
| 8   | ในการวิเคราะห์ข้อมูลมรรคมีองค์ 8 ข้อใดที่ควรนำมาใช้มากที่สุด                                | 2           | 14.3 | 10          | 71.4 | +8               |
| 10  | มรรคมีองค์ 8 มีความสำคัญต่องานวิจัยอย่างไร                                                  | 13          | 92.9 | 13          | 92.9 | 0                |

ผลการศึกษาความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าอบรมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการทำวิจัยที่ถูกต้องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีวิจัย และการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาจำนวน

11 คน (ร้อยละ 78.6) รองลงมาที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการทำวิจัยที่ถูกต้อง คือการเสนอแนะหาแนวทางปรับปรุงงานวิจัยและนำผลงานไปแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ จำนวน 8 คน (ร้อยละ 57.1) (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา

N = 14

| ความสามารถในการทำวิจัย                                                                                                                                                                                                        | ตอบ<br>ถูก<br>(คน) | ร้อยละ |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------|
| กิจกรรมที่ 1 ความเข้าใจอันถูกต้องของงานวิจัยกับความตั้งมั่นแห่งจิต<br>1. จากรณีศึกษาท่านคิดว่าปัญหานี้ ทางโรงเรียนจะใช้วิธีการ แก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีวิจัยเป็นการยึดหลักมรรคมีองค์ 8 ข้อใด (สัมมาทิฐิ)                          | 11                 | 78.6   |
| 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาของครูใหม่เป็นการยึดหลักมรรคมีองค์ 8 ข้อใด (สัมมาสมาธิ)                                                                                                                     | 6                  | 42.9   |
| กิจกรรมที่ 2 ระลึกรู้ความจริงกับการคิดในการสืบค้นวรรณกรรม<br>3. ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย เพื่อช่วยหาวิธีแก้ไขปัญหให้กับครูใหม่ (สัมมาสังกัปปะ)                                                            | 11                 | 78.6   |
| 4. ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วิธีหลีกเลี่ยงงานวิจัยของครูคนอื่นในการแก้ไขปัญหาให้แก่ครูใหม่เป็นการใช้หลักมรรคมีองค์ 8 ข้อใด (สัมมาสติ)                                                                                            | 7                  | 50.0   |
| กิจกรรมที่ 3 ความเพียรกับการสร้างเครื่องมือวัดอย่างมืออาชีพ<br>5. การแก้ปัญหาของครูใหม่อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการควรหาวิธีการแก้ไขปัญหโดยใช้หลักมรรคมีองค์ 8 เพื่อขัดเกลาพฤติกรรมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร (สัมมาอาชีวะ) | 7                  | 50.0   |
| 6. เครื่องมือที่ใช้วัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูใหม่ ควรเลือกเครื่องมือวัดที่สามารถวัดเป็นรูปธรรมเป็นการใช้หลักมรรคมีองค์ 8 ข้อใด                                                                                           | 7                  | 50.0   |
| กิจกรรมที่ 4 การกระทำและการพูดที่ถูกต้องกับการนำเสนอผลการวิจัย<br>7. ผลการแก้ไขปัญหของครูใหม่นั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพูดคุยกับครูใหม่เพื่อช่วยกันเสนอแนะหาแนวทางปรับปรุงต่อไปเป็นการใช้หลักมรรคมีองค์ 8 ข้อใด (สัมมาวาจา)    | 8                  | 57.1   |
| 8. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลงานวิจัยที่ศึกษาไปแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ให้กับครูโรงเรียนอื่นที่มีปัญหาล้ายคลึงกันตรงกับหลักมรรคมีองค์ 8 ข้อใด(สัมมากัมมันตะ)                                                                          | 8                  | 57.1   |

## อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา ลำห้วยโทงสหวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 อภิปรายผลดังนี้

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมีองค์ 8 ทั้ง 4 กิจกรรม คือ 1) ความเข้าใจอันถูกต้องของงานวิจัยกับความตั้งใจ 2) ระลึกถึงความจริงกับการคิด ในการสืบค้นวรรณกรรม 3) ความเพียรกับการสร้างเครื่องมือวัดอย่างมืออาชีพ 4) การกระทำและการพูดที่ถูกต้องกับการนำเสนอผลงานวิจัย ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ใหม่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมและเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ (Sarah M. de S., 2010) ได้ศึกษา ผลกระทบต่างๆในการพัฒนาคณะในโปรแกรมสัมมนาการสอนที่มหาวิทยาลัย Case Western Reserve โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์มาเป็นหลักเบื้องต้นในการกำหนด วิธีการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมสัมมนาที่มีคุณค่าความตระหนักในปรัชญาการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

2. จากภาพรวมพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมรรคมีองค์ 8 และขั้นตอนการทำวิจัยอยู่ในระดับสูงขึ้นมากกว่าก่อนการอบรม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความหมายของการวิจัย การเขียนวัตถุประสงค์ได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้อง(พระพรหมคุณาภรณ์, 2552) กับพุทธพจน์จากปฐมเทศนาหรืออัมมจักกปวัตตสูตรที่กล่าวถึงทางสายกลางที่เริ่มต้นจากสัมมาทิฐิ หมายถึงปัญญอันเห็นชอบความเห็นถูกต้องจำเป็นต้องรู้และทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในหลักของการดำเนินชีวิตและหลักของความจริงประจำโลก ผู้วิจัยจะต้องรู้และเข้าใจในต้นเหตุของปัญหาอย่างแท้จริงเพื่อค้นหาคำตอบและหาทางออกของปัญหาได้นอกจากนี้ (Bauback Y., 2006) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์กันระหว่างการมีสติและการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่อการพัฒนาโครงสร้างที่เรียกว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์อย่างมีสติ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการมีสติที่วัดด้วย LMS และการสร้างประสบการณ์ของ LSI และมีความสัมพันธ์ทางลบระหว่าง LMS และการสังเกตการณ์สะท้อนกลับของ LSI ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และการวัดการมีสติโดย MAAS และไม่มีความสัมพันธ์ระหว่าง ASI และการวัดการมีสติ และยังสอดคล้องกับ (รุจิรา สมบูรณ์กิจ, 2554) ได้ศึกษาการทำวิจัยอย่างมีคุณภาพนั้น ผู้ทำการวิจัยควรจะต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับการวิจัยในเรื่องความหมายของการวิจัยเพราะในการทำอะไรก็ตามจะต้องรู้ความหมายของสิ่งนั้นๆคืออะไร เมื่อรู้ว่าเป็นอะไรแล้วทำให้เรารู้จักสิ่งนั้นๆเป็นอย่างดี และกระบวนการวิจัยมีคุณภาพเราต้องรู้ว่าการวิจัยมีอะไรบ้างเพื่อที่จะดำเนินการวิจัยได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามกระบวนการวิจัย ซึ่งทำให้ผลการวิจัยมีคุณภาพ

3. เมื่อศึกษาความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา หลังอบรมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถทำวิจัยได้ถูกต้องเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้มีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการทำวิจัยในระหว่างการอบรม

## สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยสรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องมรรคมืองค์ 8 และขั้นตอนการทำวิจัย พบว่าจำนวนผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับมรรคมืองค์ 8 และขั้นตอนการทำวิจัยเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จำนวน 7 ข้อใน 10 ข้อ แสดงให้เห็นว่าหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับมรรคมืองค์ 8 และขั้นตอนการทำวิจัยเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2. ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานของผู้บริหารสถานศึกษาจากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าอบรมมีความสามารถในการทำวิจัยที่ถูกต้องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโดยวิธีวิจัย การศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย สามารถเสนอแนะหาแนวทางปรับปรุงและนำผลงานวิจัยไปแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ได้

## ข้อเสนอแนะ

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดหลักมรรคมืองค์ 8 เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาด้านอื่นได้ด้วย เช่น ด้านการบริหารบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านการเงินและงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจชอบหรือความเข้าใจที่ถูกต้อง(สัมมาทิฎฐิ) โดยมีจิตใจที่ตั้งมั่นชอบ (สัมมาสมาธิ) เป็นตัวควบคุมทำให้เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้งานนั้นสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. จัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) 2553 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 ระบุว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

## เอกสารอ้างอิง

สมาน จันทะดี. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์ จำกัด.  
วิบูลย์ กุลวงศ์. (2551). โมเดลการประเมินวิทยฐานะครู(Online). [www.kruthai.in.foboard04/show.php?Category=webboard&No=619](http://www.kruthai.in.foboard04/show.php?Category=webboard&No=619), 19 กุมภาพันธ์ 2552.

- วิรัตน์ บัวขาว. (2551). **เส้นทางสู่ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญอย่างไร**. วารสารวิชาการ. ปีที่ 9 (ฉบับที่ 4) น.60-63.
- ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ. (2544). **การศึกษาผู้ใหญ่: ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2552). **พุทธธรรม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รุจิรา สมบูรณ์กิจ. (2554). **แนวปฏิบัติการทำวิจัยอย่างมีคุณภาพในสาขาวิชาอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Bauback Y. (2006). **Mindful Experiential Learning**. Ph.D. Thesis, Case Western Reserve University.
- Sarah M. de S.. (2010). **Learning Fellows Seminars: A Case Study of a Faculty Development Program Using Experiential Learning Theory to Improve College Teaching**. Ph.D. Thesis, Case Western Reserve University.